

dr hab. Hanna Holeksa

Dziedzina: sztuki muzyczne

Dyscyplina: instrumentalistyka

Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi

Łódź, 15.10.2018

Recenzja pracy doktorskiej mgr Ewy Sarwińskiej – Kowalczyk

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 21 września 2018 roku na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt.2).

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 25 września 2017 roku w sprawie:

-wszczenia mgr Ewie Sarwińskiej – Kowalczyk przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie instrumentalistyka i wyznaczenia promotora pracy doktorskiej.

W świetle Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytułach w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, ze zmianami Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z dnia 27.07.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1-3) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Do pisma z dnia 21 września 2018 roku informującego o wszczęciu 25 września 2017 roku przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej pani mgr Ewy Sarwińskiej – Kowalczyk - „**Aspekty pracy zespołowej w kwartecie fortepianowym na przykładzie Kwartetu g-moll KV 478 Wolfganga Amadeusza Mozarta, Kwartetu g-moll op. 25 Johanna Brahmsa i Kwartetu nr 1 Bohuslava Martinů**” została dołączona stosowna

dokumentacja, kopia Uchwały o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu promotora (25.09.2017) oraz kopia Uchwały o wyznaczeniu recenzentów (10.09.2018).

Podstawowe dane o Kandydatce:

Pani mgr Ewa Sarwińska – Kowalczyk urodziła się 29 kwietnia 1988 roku w Nowym Dworze Gdańskim. W wieku 7 lat rozpoczęła naukę w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Gdańsku, gdzie kształciła się pod kierunkiem mgr Hanny Tokarskiej oraz prof. zw. dr hab. Anny Prabuckiej – Firlej. W 2007 roku z wyróżnieniem ukończyła edukację szkolną, i rozpoczęła studia w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. W 2012 ukończyła studia II stopnia w tejże akademii, w klasie fortepianu prof. zw. dr hab. Waldemara Wojtala oraz w klasie kameralistyki prof. zw. dr hab. Anny Prabuckiej – Firlej. W 2015 roku rozpoczęła studia doktoranckie w macierzystej uczelni pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Anny Prabuckiej – Firlej.

Mgr Ewa Sarwińska – Kowalczyk brała czynny udział w pianistycznych i kameralnych kursach mistrzowskich, prowadzonych przez m.in. prof. Aleksieja Orłowieckiego, prof. Elżbietę Tarnawską, prof. Anastasa Sławczewę, prof. Niklasa Schmidta, prof. Breno Ambrosiniego, Moscow Trio, prof. Michaela Vaimana, prof. Jerzego Marchwińskiego. Pełniła funkcję akompaniatora podczas kursów mistrzowskich prowadzonych m.in. przez dr Katarzynę Budnik – Gałązkę, prof. Denisa Severina, prof. Stefana Kamasę, prof. Romana Jabłońskiego, prof. Tomasza Tomaszewskiego.

Doktorantka wykazuje dużą aktywność na polu muzyki kameralnej. Na uwagę zasługują jej sukcesy w ośmiu międzynarodowych konkursach kameralnych, m.in. w dwóch edycjach

Międzynarodowego Konkursu Muzyki Kameralnej im. Johannes Brahmsa w Gdańsku (lata 2012 i 2009), w XIX Międzynarodowym Konkursie im. Johannes Brahmsa w Poertschach (2012 r.), w I Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej w Płowdiw (2014 r.). Jako pianista – akompaniator została nagrodzona w ośmiu ogólnopolskich i jednym międzynarodowym konkursie, towarzysząc młodym skrzypkom, trębaczom, altowiolistom, flecistom. Otrzymywała stypendia Instytutu Adama Mickiewicza, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rektora Akademii Muzycznej w Gdańsku, oraz – dwukrotnie – Stypendia Kulturalne Miasta Gdańska.

W udokumentowanych 29 koncertach z założonym podczas studiów II stopnia kwartetem fortepianowym „Akme” doktorantka wykonywała szeroki i odpowiedzialny repertuar.

Dokumentacja uwzględnia dodatkowo 12 koncertów kameralnych od 2009 w zróżnicowanej konfiguracji wykonawczej, oraz 8 koncertów solowych, w tym 3 z towarzyszeniem orkiestry.

Mgr Ewa Sarwińska – Kowalczyk w latach 2013 – 2016 pracowała jako nauczyciel w Niepublicznej Szkole Muzycznej I stopnia w Kolbudach. Od roku 2015 jest nauczycielem w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. F. Nowowiejskiego w Gdańsku, oraz pracuje

na stanowisku instruktora w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

Ocena pracy doktorskiej:

Praca doktorska mgr Ewy Sarwińskiej – Kowalczyk pod tytułem: „**Aspekty pracy zespołowej w kwartecie fortepianowym na przykładzie Kwartetu g-moll KV 478 Wolfganga Amadeusza Mozarta, Kwartetu g-moll op. 25 Johannes Brahmsa i Kwartetu nr 1 Bohuslava Martinů**” składa się z dzieła artystycznego, zarejestrowanego na dwóch płytach CD, oraz jego opisu.

Dzieło artystyczne zawiera nagrania następujących utworów:

CD 1:

W.A.Mozart – Kwartet fortepianowy g-moll KV 478

B.Martinů – Kwartet fortepianowy nr 1

CD 2:

J.Brahms – Kwartet fortepianowy g-moll op. 25 nr 1.

Współwykonawcami dzieła artystycznego byli: Paula Preuss – skrzypce, Karol Sienkiewicz – altówka, Maria Sienkiewicz – wiolonczela. Nagrania dokonano w 2017 roku w sali koncertowej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. F. Nowowiejskiego w Gdańsku.

Realizatorem nagrania był Marcin Kowalczyk, a okładkę płyty zaprojektowała doktorantka.

Mgr Ewa Sarwińska – Kowalczyk dysponuje znakomitą techniką pianistyczną, pozwalającą precyzyjnie wykonać skomplikowane struktury nagranych na płytę CD dzieł. Strona wyrazowa, wymagająca zaangażowania emocjonalnego uwzględniającego różnicowanie stylistyczne w doborze środków artystycznych oddaje muzyczną wrażliwość i dojrzałość doktorantki.

Kwartet g-moll W.A.Mozarta KV 478 to przykład doskonałej współpracy wszystkich członków zespołu pod względem realizacji artykulacji, dynamiki, tworzenia konstrukcji frazowych. Do pełnej satysfakcji podczas słuchania wykonania doktorantki brakowało mi tylko bardziej wokalnego brzmienia niektórych myśli muzycznych – oczywiście specyfika instrumentu nakazuje nam, pianistom, stwarzanie akustycznych „bytów nieistniejących”, ale czasami warto podjąć to wyzwanie dla uzyskania wrażenia jeszcze piękniejszego dźwięku.

Wykonanie Kwartetu fortepianowego nr 1 B.Martinů (jednego z moich ulubionych dzieł literatury kwartetowej) wzbudziło mój szczerzy podziw. Wszyscy członkowie zespołu prezentują w tym utworze wysoki poziom wykonawczy, bezbłędnie interpretując tę muzykę, która wymaga wysublimowanego smaku od wykonawcy, a przede wszystkim dobrej znajomości języka muzycznego kompozytora.

Kwartet g-moll op. 25 nr 1 J.Brahmsa to monumentalne dzieło, zawierające piętrzące się trudności

techniczne i wyrazowe. Doktorantka znakomicie radzi sobie ze skomplikowaną materią „brahmsowskiego” fortepianu. Podczas słuchania płyty CD powstało w mojej głowie pytanie, czy tak oszczędna wibracja w partiach skrzypiec, altówki i wiolonczeli w niektórych fragmentach jest przemyślanym do końca zabiegiem – dla mnie osobiście jest to istotny środek wyrazu, który znacznie intensyfikuje ekspresję w muzyce. Piękne frazy altówki mogłyby być nieco bardziej ekspansywne dynamicznie – być może jest to efekt ustawienia mikrofonów.

Nagranie jest powiązane z treścią opisu dzieła, tworząc wspólną, organiczną całość.

Opis dzieła artystycznego to obejmująca 115 stron rozprawa, na którą składają się: wstęp, trzy rozdziały, w których autorka eksploruje obszar badawczy zawarty w temacie pracy doktorskiej, wnioski końcowe, streszczenie w języku angielskim, wykaz przykładów nutowych, bibliografia oraz opis nagranej płyty CD.

W pierwszym rozdziale doktorantka definiuje pojęcie „muzyka kameralna”, przedstawia historię powstania zespołów kameralnych z instrumentem klawiszowym, przybliża ewolucję obsady wykonawczej oraz formy kwartetu fortepianowego, przytaczając istotne przykłady z literatury muzycznej.

Rozdział drugi to opracowanie zagadnienia relacji fakturalnych w kwartecie fortepianowym na przykładach dzieł zarejestrowanych na płycie CD. Autorka usystematyzowała omawianą problematykę w podrozdziałach dotyczących unisona, dublowanego materiału, zdwojenia materiału w odległości interwałowej, imitacji i dialogowania. Ta część opisu dzieła artystycznego prezentuje doktorantkę jako osobę traktującą niezwykle analitycznie tekst muzyczny, umiejącą wyselekcjonować istotne dla uformowania logicznej struktury dzieła elementy. Wątpliwości nasuwa określenie „jednodźwięk” (strona 50) – czy aby na pewno w pracy doktorskiej jest wskazana tego typu nomenklatura kreatywność.

W rozdziale trzecim autorka rozważa aspekty pracy zespołowej w kwartecie fortepianowym, a jej uwaga koncentruje się wokół detali istotnych dla procesu opracowywania repertuaru. Rozdział ten składa się z czterech podrozdziałów: 1.spójność brzmienia, 2.artykulacja, 3.dynamika, 4.dobór tempa i agogika. Na uznanie zasługuje dociekliwość doktorantki w usystematyzowaniu rodzajów technik instrumentalnych, elementów dzieła muzycznego, które w opisie dzieła artystycznego nierozdzielnie są z owym dziełem powiązane. Pewien niedosyt pozostawia tylko fragment podrozdziału pierwszego, dotyczący kolorystyki – w kontekście przywołanych przez autorkę badań czytelnik mógłby oczekiwać bardziej dociekliwego potraktowania tego zagadnienia.

Wnioski końcowe są podsumowaniem wcześniejszych rozważań. Uwagę moją przyciągnęło zdanie: „Dysertacja dotycząca aspektów pracy zespołowej w kwartecie fortepianowym ma za zadanie zwrócić uwagę na trudności wykonawcze wynikające z takiego składu wykonawczego i pomóc w

świadomym kształtowaniu interpretacji kameralnej” - myśl ta w pełni oddaje zrealizowanie celu autorki w zakresie opisu dzieła artystycznego, który bez wątplenia mogę określić jako zbiór informacji niezbędnych do świadomego wykonawstwa kameralnego, w oparciu o repertuar zawarty w dziele artystycznym.

Praca jest napisana poprawnym stylistycznie językiem, strona edytorska nie budzi zastrzeżeń. Duża ilość przykładów nutowych ułatwia czytelnikowi zrozumienie omawianych problemów.

Konkluzja:

Obie części pracy doktorskiej mgr Ewy Sarwińskiej – Kowalczyk pt. „**Aspekty pracy zespołowej w kwartecie fortepianowym na przykładzie Kwartetu g-moll KV 478 Wolfganga Amadeusza Mozarta, Kwartetu g-moll op. 25 Johanna Brahmsa i Kwartetu nr 1 Bohuslava Martinu**” reprezentują wysoki poziom artystyczny i merytoryczny. Doktorantka przedstawiła się jako pianistka dojrzała, dysponująca znakomitą techniką pianistyczną oraz umiejętnością współpracy w wymagającej wiedzy i doświadczenia konfiguracji wykonawczej. Wiedza teoretyczna, jaką mgr Ewa Sarwińska – Kowalczyk wykazała się w opisie dzieła artystycznego stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej, reprezentowanej przez Doktorantkę.

Niniejszym stwierdzam, iż praca doktorska mgr Ewy Sarwińskiej – Kowalczyk spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku oraz z dnia 03.10.2014 roku (Dz. U. Z 2014 poz. 1383) (z późniejszymi zmianami), i pracę doktorską przyjmuję.

dr hab. Hanna Holeksa

Akademia Muzyczna im. G.i K.Bacewiczów w Łodzi

